

041. Bijbelstudie over de NIEUWEMAAN - ROSH CHODESH

ערב ראש חודש

Onze hele maatschappij wordt draaiende gehouden door agenda's. Zonder agenda is men echt nergens, want alles wat men doet is gebaseerd op de tijd. Er is een tijd van komen en er is een tijd van gaan en of men naar school moet of naar het werk, of men op vakantie is of in de ziektewet, of men naar een samenkomst gaat of naar een partijtje, overal moet men de tijd in de gaten houden, want wat men ook doet: voor alles zijn er wel afspraken nodig, of dienstroosters lesroosters, openingstijden en werktijden. Zo kunnen wij heel precies de tijdstippen vaststellen waarop dingen moeten gebeuren, en daarvoor gebruiken wij agenda's. Deze agenda's zijn gebaseerd op kalenders. In de loop van de geschiedenis zijn door talrijke volken en culturen even talrijke kalenders bedacht en gebruikt. Soms zelfs naast elkaar. Bij bijna alle volken is wel een soort tijdsindeling gevonden. Wat zij allen gemeenschappelijk hebben is het feit dat alle tijdsindelingen waar ter wereld ook bestaan uit uren, dagen, weken, maanden en jaren, maar de namen verschillen en ook de exacte begintijden, want de ene kalender begint in het voorjaar, een andere in het najaar en weer een andere in de winter. De tijdsindeling is dus niet voor iedereen hetzelfde. Ook hier in Nederland wonen mensen die kalenders met andere indelingen hebben. Maar heeft u er wel eens bij nagedacht wie daarmee oorspronkelijk begonnen is? Wie is zo slim geweest om het systeem van uren, dagen, weken, maanden en jaren te bedenken?

De indeling van de dag

Mag ik u vragen wie het etmaal heeft uitgevonden? U weet wel, het slimme systeem dat een kalenderdag in 24 uren indeelt? Waren het de Babyloniërs, de Grieken of de Romeinen? De Joden misschien? Wel, geen van allen: het was de Eeuwige zelf! En wanneer heeft Hij dit bedacht? In den beginne, want er staat geschreven: *"In den beginne schiep G'd de hemel en de aarde. De aarde nu was woest en ledig, en duisternis lag op de vloed, en de Geest G'ds zweefde over de wateren. En G'd zeide: Er zij licht; en er was licht. En G'd zag, dat het licht goed was, en G'd maakte scheiding tussen het licht en de duisternis. En G'd noemde het licht dag, en de duisternis noemde Hij nacht."* (בראשית B'reshit [Genesis] 1:1-5). Wanneer begint het etmaal? Is het om middernacht zoals wij dat nu gewend zijn of in de ochtend bij zonsopgang, in de middag of in de namiddag? Kijk maar wat er verder staat in vers 5 van de zojuist geciteerde tekst uit de Tora: *"Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de eerste dag"*, in vers 8: *"Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de tweede dag"*, in vers 13 en 14: *"Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de derde dag. En G'd zeide: Dat er lichten zijn aan het uitspansel des hemels om scheiding te maken tussen de dag en de nacht, en dat zij dienen tot aanwijzing zowel van vaste tijden als van dagen en jaren"*, in vers 19: *"Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de vierde dag"*, in vers 23: *"Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de vijfde dag"*, in vers 31: *"Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de zesde dag"*, en tenslotte vers 2 en 3 van hoofdstuk 2: *"Toen G'd op de zevende dag het werk voltooid had, dat Hij gemaakt had, rustte Hij op de zevende dag van al het werk, dat Hij gemaakt had. En G'd zegende de zevende dag en heiligde die, omdat Hij daarop gerust heeft van al het werk, dat G'd scheppende tot stand had gebracht."* - Heeft u het gezien? Elke nieuwe kalenderdag begint dus met de avond. De avond is het begin van het etmaal. De avond, in het Hebreeuws ערב erev, is de overgang van de ene dag naar de andere, het tijdstip waarop de ene dag eindigt en de volgende dag begint. De avondschemering bij zonsondergang is dus het begin van de nacht en het ochtendgloren bij zonsopgang is het begin van de dag. De 24 uren van het etmaal, worden sinds bijbelse tijden verdeeld in 12 uren voor de nacht en 12 uren voor de dag, want Yeshua heeft gezegd: *"Gaan er geen twaalf uren in een dag? Als iemand overdag loopt, stoot hij zich niet, omdat hij het licht van deze wereld kan zien; maar wanneer iemand bij nacht loopt, stoot hij zich, omdat het licht niet in hem is."* (יוחנן Yochanan [Johannes] 11:9-10). Dat de bijbelse dagindeling van 6:00 uur 's morgens (het eerste uur) tot 18:00 uur 's avonds

(het twaalfde uur) loopt zien wij behalve in het lijdensverhaal, waarin staat dat Yeshua op het zesde uur werd gekruisigd en op het negende uur stierf, ook in de gelijkenis van de arbeiders in de wijngaard in Mt 20:1-16. Het is dus duidelijk dat de Eeuwige zelf het etmaal heeft ingedeeld in twee maal twaal uren, verdeeld in dag en nacht.

De indeling van de week

Uit de boven geciteerde teksten van het eerste hoofdstuk van בראשית B'reshit [Genesis] blijkt tevens, dat de Eeuwige zelf de week heeft ingedeeld in zeven dagen waarvan de Shabat als zevende dag de voltooiing weergeeft, want wij lezen in de verzen 2 en 3 van hoofdstuk 2: *“Toen G'd op de zevende dag het werk voltooid had, dat Hij gemaakt had, rustte Hij op de zevende dag van al het werk, dat Hij gemaakt had. En G'd zegende de zevende dag en heiligde die, omdat Hij daarop gerust heeft van al het werk, dat G'd scheppende tot stand had gebracht.”* - Terwijl de dagen van de week op andere kalenders, waaronder ook de westerse, de namen van afgoden dragen, zijn de dagen van de week op G'ds kalender met de zeven rangtelwoorden uit het scheppingsverhaal aangegeven. De dagen van de week zijn in het Hebreeuws als volgt:

zondag = יום ראשון yom rishon [eerste dag],

maandag = יום שני yom sheni [tweede dag]

dinsdag = יום שלישי yom sh'lishi [derde dag]

woensdag = יום רביעי yom r'vi'i [vierde dag]

donderdag = יום חמישי yom chamishi [vijfde dag]

vrijdag = יום שישי yom shishi [zesde dag]

zaterdag = יום שבת yom shabat [zevende dag].

Dat eigenlijk niet alleen de Joden, maar ook de gelovigen uit de volken met deze benamingen bekend zouden moeten zijn, blijkt al uit het feit dat in de evangelieën nadrukkelijk vermeld staat dat de opstanding van Yeshua heeft plaatsgevonden op de eerste dag der week, en vrijwel iedereen weet dat dit op een zondag geweest moest zijn, want de evangelisten voegden eraan toe dat dit de dag na de Shabat was. Bij de oude Grieken was het overigens de gewoonte om de maanden niet in vier zevendaagse weken in te delen, maar in drie decaden van tien dagen. Maar door de Romeinse overheersing werd ook in Griekenland evenals in de rest van Europa eerst de Juliaanse kalender en uiteindelijk de huidige Gregoriaanse kalender ingevoerd met de weekindeling in zeven dagen, die allemaal de namen van afgoden dragen. Messiasbelijdende gelovigen zijn daar natuurlijk niet zo blij mee en maken derhalve doorgaans gebruik van de לוח Luach, een Joodse zakagenda waarin de algemeen gebruikelijke kalender alsook de Joodse kalender naast elkaar worden gehanteerd.

De indeling van de maand

De bijbelse maand begint met de wassende **nieuwemaan**, het eerste zichtbare begin van een nieuwe cyclus, want door middel van de maan telt de Bijbel de maanden. Vandaar de naam **maanden**. De bijbelse kalender is dus een maankalender. De maanden van het bijbelse jaar beginnen zodra het eerste sikkeltje van de nieuwemaan zichtbaar is. De nieuwemaan zelf, die men in wetenschappelijke kringen de astronomische nieuwemaan noemt, kan men met het blote oog nooit zien om de eenvoudige reden dat de maan dan in dezelfde richting staat als de zon, maar als de Bijbel het heeft over de nieuwemaan, dan wordt daarmee het eerste zichtbare gedeelte bedoeld. Afhankelijk van de geografische positie, jaargetijde en de ligging van de maanbaan kan de jonge maansikkel pas enige tijd na het tijdstip van de astronomische nieuwe maan met het ongewapende oog gezien worden. Overeenkomstig de inzettingen van de Tora werd in het oude Israël door nauwkeurige observatie van de maan precies vastgesteld wanneer de nieuwe maand begon en door de hogepriester bekrachtigd, maar later werd de start van een maand na waarneming van de eerste sikkel na nieuwemaan aangekondigd door een speciale commissie die voor deze taak door het Sanhedrin werd aangesteld. Deze methode van een natuurlijke waarneming is omstreeks het jaar 360 van de gewone jaartelling (volgens de Joodse jaartelling is dit 4120) verlaten en werd vervangen door een systeem dat voorzag in een vast

schema met het uitgangspunt van een negentienjarige cyclus, die is geïntroduceerd door Hillel II, die toen de leider was van de Farizeeën. Dit systeem van berekening vormt weliswaar de basis van de huidige Joodse kalender, maar is niet helemaal betrouwbaar, want er werd nogal mee gesmokkelt door bepaalde dagen soms op te schuiven omdat ze ongelegen komen in verband met Shabat. Wij als messiasbelijdende toragetrouwe gelovigen mogen daar niet aan meedoen en houden ons derhalve aan de daadwerkelijke begintijden van de nieuwemaan, die wij op betrouwbare meteorologische websites kunnen vinden. De wassende maan komt in onze contreien ter linker zijde van de zon te voorschijn omdat hij, vanuit het noordelijk halfrond bezien, linksom om de aarde draait. Als men goed oplet ziet men zijn ragdunne sikkels in de avondschemering, laag boven de horizon. Deze sikkels zijn het gedeelte dat door de zon beschenen wordt en bevindt zich aan de rechterkant van de maan. Eerst verschijnt de maan als een heel dun streepje, groeit dan elke nacht een stukje aan tot hij een ronde schijf geworden is die wij de vollemaan noemen, neemt daarna weer geleidelijk af en verdwijnt tenslotte in het niets totdat hij opnieuw als dun streepje verschijnt, maar dan aan de linkerkant. Als hij precies voor de helft belicht wordt spreekt men van het eerste kwartier. De vollemaan is vrijwel de gehele nacht aan de hemel duidelijk zichtbaar, want dan staat hij namelijk tegenover de zon. Hiermee hangt overigens samen dat de volle maan in de zomer laag staat en korter dan twaalf uur zichtbaar is, maar in de winter komt hij op in het noordoosten, staat lang en hoog aan de hemel en gaat dan onder in het noordwesten. In de lente, dus rond de tijd van Pesach, staat de maan in het begin van de avond het hoogst in haar eerste kwartier en in de herfst, rond de tijd van de tien ontzagwekkende dagen, dus Rosh haShana tot Yom Kipur, staat de maan pas vroeg in de ochtend het hoogst in het laatste kwartier, dat is de fase halverwege vollemaan en nieuwemaan. Dat komt omdat, vanaf de noordpool gezien, alles linksom draait: de aarde om haar as, de maan om de aarde en de aarde om de zon. Aan het einde van de lunaire maand bevindt de maan zich dan dichtbij de zon en bereikt uiteindelijk het conjunctiepunt wanneer hij tussen de zon en de aarde doorgaat en daarom is er rond de tijd van de conjunctie heel weinig tot niets van het verlichte oppervlak van de maan op de aarde gericht en is de maan niet zichtbaar vanwege het vele malen grotere lichtschijnsel van de zon. Naarmate de maan zich echter verder van de zon af beweegt neemt het percentage van het verlichte oppervlak dat vanaf de aarde zichtbaar is geleidelijk aan weer toe. Omdat de maan na een periode van onzichtbaarheid opnieuw gezien kan worden, noemt men hem "nieuwemaan" ofwel "chodesh". Het Hebreeuwse woord voor "maand" is eveneens "chodesh" want het is afgeleid van "chadash", het Hebreeuwse woord voor "nieuw" en het werkwoord "chadesh", hetgeen "vernieuwen" betekent. De wassende nieuwemaan wordt derhalve zoals gezegd "chodesh" genoemd, omdat het de eerste keer is dat de maan opnieuw wordt gezien, nadat hij aan het eind van de maancyclus enkele dagen verborgen was geweest. Vandaar dus dat het woord "chodesh" zelf eigenlijk al impliceert dat de maand begint met de toenemende nieuwemaan. Het begin van de maand heet daarom dan ook ראש חודש Rosh Chodesh. Letterlijk betekent dit 'hoofd van de maand' of anders gezegd 'begin van de vernieuwing', want de maan is het symbool van de vernieuwing. Maar toch zal hij zich niet eeuwig blijven vernieuwen, want ook de cyclus van de maan is opgenomen in G'ds heilsplan met de mensheid. Eens zal de maan evenals de zon als lichtbron vervangen worden door Zijn stralende aanwezigheid, want er staat geschreven: *"De zon zal u niet meer tot licht zijn bij dag, noch de maan tot een schijnsel voor u lichten; maar de Eeuwige zal u tot een eeuwig licht zijn en uw G'd tot uw luister. Uw zon zal niet meer ondergaan en uw maan niet meer afnemen, want de Eeuwige zal u tot een eeuwig licht zijn!"* (ישעיהו Yeshayahu [Jesaja] 60:19-20). In de liturgie voor de viering van Rosh Chodesh herdenkt men daarom de vernieuwing van de maan als een teken van hoop, een nieuw begin en een stralende toekomst voor het Joodse volk. In de loop van de geschiedenis zien wij het ontstaan, groei, volle rijping, verval en ondergang van vele machtige volkeren. De ene cultuur kwam en de andere verdween voorgoed. Kijk maar naar het oude Egypte, Babylon, Griekenland en het Romeinse Rijk. Al zijn grote vijanden heeft het volk Israël door de eeuwen heen overleefd en het zal ook zijn huidige en toekomstige vijanden overleven, omdat de Eeuwige Zijn volk Israël telkens weer een nieuw begin schenkt als het naderende einde reeds in zicht was. Daarom is de nieuwemaan ook een teken van hoop! Veel orthodoxe Joden vragen op de laatste dag van de maand, die zij Yom Kipur qetan [kleine verzoendag] noemen, de Eeuwige om vergeving voor de zonden die zij gedurende de afgelopen maand hebben gepleegd, zodat zij de nieuwe maand weer met een schone lei kunnen beginnen. Ik vind dit op

zich wel een goed initiatief en zeker de moeite waard om te doen, alhoewel ik persoonlijk van mening ben dat we evengoed elke dag onze fouten en tekortkomingen ook in gebed moeten brengen. Een nieuwe maand begint dus met nieuwemaan en brengt ons een nieuw begin, en daarom zal ook onze Mashiach Yeshua eens met nieuwemaan terugkomen, bij het begin van de zevende maand!

De indeling van het jaar

De Eeuwige heeft in Zijn Woord niet alleen bekend gemaakt op welk tijdstip de dag, de week en de maand begint, maar ook wanneer het jaar begint, want Hij zei tot Moshe [Mozes]:

הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֵאשִׁים חֲדָשִׁים רֵאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה:

“Hachodesh haze lachem rosh chodashim; rishon hu lachem l’chod’shei haShana! - Deze maand zal u het begin der maanden zijn; zij zal u de eerste der maanden van het jaar zijn.”

(שְׁמוֹת Sh’mot [Exodus] 12:1). Welke maand wordt hier bedoeld en in welk jaargetijde? Iets

verderop, in hoofdstuk 13, vers 4 wordt de naam van deze eerste maand genoemd: אָבִיב Aviv!

Bijna dagelijks komt de Israëliische stad Tel-Aviv in het nieuws, dus de naam Aviv zal u zeker

wel bekend zijn. En weet u ook wat תֵּל־אָבִיב Tel-Aviv betekent? Lenteheuvel! Een Tel is een

heuvel en Aviv betekent lente. Wij weten nu de betekenis van de naam die de eerste maand op

G'ds kalender draagt en daaruit kunnen wij concluderen dat die in het voorjaar moet zijn. Het

bijbelse jaar begint derhalve in het voorjaar wanneer de natuur fris groen begint te worden, een

nieuw begin! Het is dus geen toeval dat zowel de uittocht uit de slavernij in Egypte alsook het

offer van Yeshua allebei plaats vonden in deze eerste maand Aviv, want allebei brachten een

nieuw begin; het eerste voor het volk Israël, het tweede voor de gehele mensheid! Op de 14^e

van de maand Aviv moesten de Israëlieten het pesachlam slachten en van de 15^e tot de 21^e van

deze eerste maand moeten Matzot [ongezuurde broden] worden gegeten. In deze week van de

ongezuurde broden moest op Yom haBikurim [de dag der eerstelingen], dat is de dag na de

Shabat, de eerstelingsgarve van de gersteoogst als beweegoffer voor het aangezicht van

Adonai worden gebracht en precies zeven weken later moesten de Israëlieten opnieuw met de

eerstelingen van hun oogst voor de priesters verschijnen, maar dan met de eerstelingen van de

tarweoogst. Daarom wordt deze dag het ‘wekenfeest’ ofwel Chag haShavu’ot genoemd. U ziet

dus, dat deze feesten enerzijds datumgebonden zijn, maar anderzijds ook geheel afhankelijk

van de natuur in verband met de oogst. Als de daarvoor vereiste datum dan ook elk jaar in

hetzelfde seizoen zou vallen, dan was er niets aan de hand, maar dat is nou juist het probleem.

Het bijbelse jaar bestaat uit 12 maanden. Elke maand omvat een maancyclus van nieuwemaan

tot nieuwemaan en telt gemiddeld 29,53059 dagen, om precies te zijn 29 dagen, 12 uren, 44

minuten en 3,33 seconden. Men kan het afronden tot 29½ dagen. Een jaar van 12 maanden

omvat dan exact 354,37 dagen. Volgens Genesis 1:14 wordt de volgorde van de kalender door

de Eeuwige zelf vastgelegd en in de schepping bepaald door de hemellichamen. Niet de zon,

maar de maan is de bepalende factor voor de feestdagen, want er staat geschreven: *“Hij heeft*

de maan gemaakt voor de vaste tijden” (תְּהִלִּים Tehilim [Psalmen] 104:19), maar de natuur richt

zich op de zon, en daar het zonnejaar 365,25 dagen lang is, loopt het maanjaar gemiddeld

11,25 dagen achter op het zonnejaar. Daarover schreef de Griekse filosoof Plutarchus, dat de

maangodin een spel verloor, waardoor zij het zevenstigste deel van haar omlooptijden moest

afstaan aan de lengte van het jaar. Het jaar kwam hierdoor uit op ruim 365,14 dagen en een

maand werd gekrompen tot 29,57 dagen. Deze waarden schelen zeer weinig met de huidige

waarden van 365,2422 en 29,53059 dagen. Door de achterstand van het maanjaar ten opzichte

van het zonnejaar schuiven elk jaar de tijden van de zaaiing en oogst op, zodat ze in principe

steeds in een andere maand zouden vallen, waardoor de feesten niet meer op de door G'd

voorgescreven tijdstippen gevierd zouden kunnen worden. Om dit probleem op te lossen,

moest eens in de zoveel tijd een schrikkelmaand worden ingevoegd, een extra 13^e maand. Het

verse koren moest rijp zijn tegen Yom haBikurim [de dag der eerstelingen], omdat een garve

van de eerste oogst als beweegoffer moest dienen. Dit was dan bepalend voor het al dan niet

invloegen van een schrikkelmaand. In bijbelse tijden kon reeds vóór de nieuwemaansdag aan

het eind van het jaar, in de 12^e maand, worden bepaald of het verse koren over 14 dagen rijp

zou zijn of niet. Zo niet, dan werd door de Kohen haGadol [hogepriester] een 13^e maand aan

het oude jaar toegevoegd om nog een maand te wachten op de volgende nieuwemaan. Deze

13^e maand kreeg dan geen afzonderlijke naam, maar de 12^e maand werd gewoon verdubbeld,

zodat men twee maanden met dezelfde naam kreeg, namelijk Adar I en Adar II. Het begin van het jaar werd dan zodanig uitgesteld dat het begin van de gersteoogst daadwerkelijk samenviel met Chag haMatzot [het feest der ongezuurde broden], teneinde de eerstelingsgarve te kunnen bewegen voor Adonai. Het begrip “schrikkelmaand” wordt in de Tora weliswaar niet expliciet genoemd, maar uit de oude namen van de beide voorjaarsmaanden אביב Aviv [lente] en זיו Ziv [bloeitijd] blijkt, dat men reeds in de tijd van Moshe al schrikkelmaanden invoegde, want anders zouden deze namen nergens op slaan als de maanden steeds zouden opschuiven en uiteindelijk in een ander jaargetijde terecht zouden komen. Maar door het schrikkelen begon het nieuwe jaar steeds met de lente, tegelijk met het nieuwe leven in de natuur, als de lammetjes geboren worden en daarom heette de eerste maand van het jaar zeer terecht אביב Aviv (Ex. 13:4, 23:15, 34:18, Deut. 16:1), maar later kreeg hij de naam ניסן Nisan. (Neh. 2:1 en Est. 3:7).

ראש השנה Rosh haShana, het huidige Joodse nieuwjaar, wordt gevierd op de Rosh Chodesh [nieuwemaan] van תשרי Tish'ri (september/oktober), dat is de zevende maand van het Joodse kalenderjaar. U zult nu misschien denken: “Wie haalt het in zijn hoofd om nieuwjaar in de zevende maand te vieren in plaats van de eerste?” En toch is het eigenlijk niet zo onlogisch als het lijkt. Sinds de uittocht uit Egypte is אביב Aviv (maart/april) weliswaar de eerste maand van de bijbelse kalender omdat onze bevrijding toen plaats vond, zowel wat het eerste פסח Pesach betreft alsook het verzoenende offer van Yeshua [Jezus] en het bijbelse jaar begint daarom officieel ten opzichte van de heilige zaken met de maand אביב Aviv, maar omdat Tish'ri ooit de eerste maand was, beginnen de Joden het jaar ten opzichte van de burgerlijke zaken en die welke op het nut van het aardse leven betrekking hebben dus met de maand תשרי Tish'ri. Deze naam is overigens afkomstig van het Akkadische woord Tish'ritu hetgeen (hoe kan het ook anders) “begin” betekent. Het Akkadisch was een semitische taal, die gesproken werd in het oude Mesopotamië en staat ook bekend als Babylonisch of Assyrisch. Dat Tish'ri inderdaad oorspronkelijk de eerste maand was blijkt ook uit diverse bijbelteksten, want wanneer de Tora in de passage over de uittocht uit Egypte bepaalt dat de maand אביב Aviv voortaan de eerste maand van het jaar zal zijn (Exodus 12:2), dan begrijpt men hieruit, dat dit eerst niet het geval was en dat het gaat om een verandering van een vroeger bestaande kalender met תשרי Tish'ri als eerste maand. In het boek בראשית B'reshit [Genesis] wordt gezegd dat de zondvloed begon op de zeventiende dag van de tweede maand. Volgens de Joodse wijzen was dit de maand חשוון Chesh'van, die eertijds בול Bul genoemd werd, hetgeen “regen” betekent, omdat dit het normale jaargetijde is voor het begin van de regen, en deze maand, die hier de tweede genoemd wordt, volgt op אתנים Etanim, die tegenwoordig weer onder de naam תשרי Tish'ri in voege is als de eerste maand van het Joodse burgerlijk jaar, maar wel de zevende maand is van het Joodse religieuze jaar. In de Bijbel komen wij drie systemen tegen waarmee de Israëlieten de maanden gingen aanduiden. Oorspronkelijk hadden de maanden geen afzonderlijke namen. De Israëlieten noemden hen gewoon 'de eerste maand', 'de tweede maand', enz., evenals de dagen van de week. Van de oude Hebreeuwse maandnamen die daarnaast gebruikt werden, worden er slechts vier in TeNaCH [het Oude Testament] genoemd, namelijk Aviv [lente], de eerste maand, Ziv [bloeitijd], de tweede maand, Etanim [stromende beken], de zevende maand, en Bul [regen], de achtste maand. Deze namen komen uit de Fenicische kalender. Uit de eerste drie namen van deze maanden blijkt, dat men reeds in Bijbelse tijden schrikkelmaanden invoegde, want anders zouden deze maandnamen doorgaans niet geklopt hebben met de situatie in de natuur, waarop zij betrekking hebben. De huidige Joodse kalender is op de oude Babylonische kalender gebaseerd. Dat was eveneens een echte maankalender met schrikkelmaanden. Dit systeem was door de Israëlieten tijdens de ballingschap overgenomen van de Babyloniërs en was ook na de terugkeer in Israël in gebruik. De namen van de oude Babylonische maanden zijn nog bekend: Nisanu, Ayaru, Simanu, Du'uzu, Abu, Ululu, Tashritu, Arachsamna, Kislimu, Tebetu, Shabatu en Adaru. Deze namen waren echter veranderd en luidden nu Nisan, Iyar, Sivan, Tamuz, Av, Elul, Tish'ri, Mar'chesh'van, Kis'lev, Tevet, Sh'vat en Adar. De maankalender is het kenmerk van G'ds volk omdat G'd zelf in Zijn Woord de opdracht gegeven heeft dat zowel de maand alsook het jaar moest beginnen met de nieuwemaan, maar als onderdeel van de “ontjoodsing” der kerk heeft het christendom helaas de heidense zonnekalender overgenomen, de nieuwemaansviering volledig afgeschaft en de

bijbelse Shabat vervangen door de heidense zondag, Dies Solis. Dat waar ter wereld ook heden ten dage niet G'ds maankalender, maar de heidense zonnekalender als universeel wordt beschouwd en toegepast, is derhalve op de eerste plaats te 'danken' aan de wereldwijde verspreiding van het christendom, maar ook in het kielzog daarvan door het kolonialisme van de zogenaamde christelijke naties.

Rosh Chodesh: toekomstverwachting!

Door de verschijning van de nieuwemaan konden de Israëlieten reeds duizenden jaren geleden precies uitrekenen wanneer zij de door Adonai voorgeschreven feesten moesten vieren en daar is tot op heden nog geen verandering in gekomen. Rosh Chodesh [nieuwemaan] vormt als het ware de hoeksteen onder het bouwwerk van de bijbelse feestkalender. De cirkelgangen van de hemellichamen vormen de bakens voor de bijbelse tijdrekening. Er is geen twijfel over mogelijk dat de מועדים Mo'adim, de bijbelse feestdagen, afhankelijk zijn van de maan. De Bijbel zelf is hiervoor het beste bewijs, want daar lezen wij: *“Dat er lichten zijn aan het uitspansel des hemels om scheiding te maken tussen de dag en de nacht, en dat zij dienen tot aanwijzing zowel van Mo'adim [vaste tijden] als van dagen en jaren”* (בראשית B'reshit [Genesis] 1:14) en: *“Hij heeft de maan gemaakt voor de Mo'adim [vaste tijden]!”* (תהלים Tehilim [Psalmen] 104:19). Dat met de Hebreeuwse term מועדים Mo'adim, die hier in deze beide teksten met 'vaste tijden' wordt vertaald, inderdaad G'ds feestdagen zijn bedoeld blijkt uit ויקרא Vayiq'ra [Leviticus] 23:2 en 4, waarin hetzelfde woord zowel de betekenis van 'feesttijden' heeft alsook van 'bepaalde tijden': *“De Eeuwige sprak tot Moshe: Spreek tot de Israëlieten en zeg tot hen: De feesttijden (מועדי Mo'adei) van de Eeuwige, die gij zult uitroepen als heilige samenkomsten, zijn **Mijn feesttijden!** Dit zijn de feesttijden (מועדי Mo'adei) van de Eeuwige, heilige samenkomsten, die gij uitroepen zult op de daarvoor bepaalde tijd (מועד Mo'adam)!”* En hoe werd de tijd daarvoor bepaald? Door de maan zoals we reeds lazen: *“Hij heeft de maan gemaakt voor de vaste tijden (מועדי Mo'adim).”* Tenzij de nieuwemaanen gehouden worden is het onmogelijk om G'ds kalender te begrijpen en na te leven. Laten wij derhalve proberen om ook in deze westerse maatschappij zo dicht mogelijk bij G'ds kalender te blijven zodat wij evenals David tegen Adonai kunnen zeggen: *“Mijn tijden zijn in Uw hand”* en *“Leer ons zo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekommen.”* (תהלים Tehilim [Psalmen] 31:15 en 90:12). Onze grote hemelse Leermeester wil het ons maar al te graag leren, maar wij moeten ons daar wel voor openstellen. Het vieren van de nieuwemaansdagen zal ons helpen om onze dagen te tellen op G'ds kalender tot de grote nieuwemaansdag waarop eens de Shofar geblazen zal worden om de komst van de Mashiach aan te kondigen! Naar deze nieuwemaansdag, waarop het door de eeuwen heen vervolgde, mishandelde en opgejaagde volk Israël verlost zal worden uit haar benauwdheid, kijkt iedere gelovige Jood steeds vol verlangen uit, want: *“aldus zal gans Israël behouden worden, gelijk geschreven staat: de Verlosser zal uit Sion komen!”* (Romeinen 11:26) - *“Want zoals de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, die Ik maken zal, voor Mijn aangezicht zullen blijven bestaan, luidt het woord van Adonai, zo zal uw nageslacht en uw naam blijven bestaan. En het zal geschieden van **nieuwemaan tot nieuwemaan** en van **Shabat tot Shabat**, dat al wat leeft zal komen om zich voor Mijn aangezicht neer te buigen, zegt de Eeuwige!”* (ישעיהו Yeshayahu [Jesaja] 66:22-23). Is dat geen prachtige belofte? Eens zal al wat leeft de nieuwemaansdagen en de Shabat vieren, niet alleen de Joden, maar de hele mensheid! In vers 2 van hoofdstuk 56 schrijft Jesaja: *“Welzalig de sterveling die dit doet, en het mensenkind dat daaraan vasthoudt; die acht geeft op de Shabat, zodat hij hem niet ontheiligt!”* en in vers 6: *“En de vreemdelingen die zich bij de Eeuwige aansloten om Hem te dienen, en om de naam van Adonai lief te hebben, om Hem tot knechten te zijn, allen die de Shabat onderhouden, zodat zij hem niet ontheiligen, en die vasthouden aan Mijn verbond: hen zal Ik brengen naar Mijn heilige berg en Ik zal hun vreugde bereiden in mijn bedehuis!”* Al wat leeft, elke sterveling, elk mensenkind, dat G'ds Tora naleeft, vasthoudt aan Zijn Verbond, de Shabat onderhoudt en de nieuwemaansdagen viert, zal welzalig zijn en de Eeuwige zal hem zegenen en vreugde bereiden. Wat een prachtig vooruitzicht voor de gelovigen uit de volken! Laat u derhalve niet wijsmaken dat al deze dingen alleen maar voor de Joden van toepassing zouden zijn en dat u vrij zou zijn van de wet. Niets is minder waar! De bovenstaande

toekomstprofetieën zeggen het tegenovergestelde! Velen van ons hebben reeds aan den lijve ondervonden dat het ons door de meeste kerken niet in dank wordt afgenomen als wij G'ds kalender en de spijswetten naleven, maar: *“Men moet G'd meer gehoorzamen dan de mensen!”* (מִפְעֻלוֹת Mif'alot [Handelingen] 5:29). Laat u dus niet in de war brengen, maar hou vast aan G'ds Woord! Doe uit liefde en gehoorzaamheid wat Adonai van u vraagt en trek u niets aan van de kritiek die u zult ervaren van de heidenen op het naleven van G'ds leefregels, ook al wordt u dan voor 'wettisch' en 'krampachtig' uitgemaakt. Omgekeerd mag u zich echter ook niet door Joodse mensen een schuldgevoel laten aanpraten als u deze dingen niet volgens de halachische rabbijnse regels doet. Dat was in bijbelse tijden niet anders dan nu en daarom schreef Sha'ul haShaliach [de apostel Paulus] aan de gelovigen te Kolosse ter bemoediging: *“Laat niemand u daarom oordelen inzake eten en drinken of met betrekking tot een feestdag of een viering van de **nieuwemaan** of van een Shabat, want die dingen zijn een schaduw van de toekomstige dingen, maar de werkelijkheid behoort de Mashiah toe”* (NWV Kolossenzen 2:16). Het is echt een voorrecht om nu alvast van de voorafschaduw te mogen genieten in afwachting van het messiaanse tijdperk waarin de hele mensheid deze dingen zal doen die nu nog veel onbegrip en weerstand oproepen. Een prachtige bemoediging is dit voor ons, maar helaas werd deze tekst door de eeuwen heen door talrijke bijbelvertalers precies andersom weergegeven door er het woordje 'slechts' tussen te voegen. In de NBG-vertaling leest men de bemoediging om deze dingen ondanks alle kritiek te blijven doen nu dus als een waarschuwing om het juist niet te doen: *“Laat dan niemand u blijven beoordelen inzake eten of drinken of op het stuk van een feestdag, **nieuwemaan** of Sabbat, dingen, die **slechts** een schaduw zijn van hetgeen komen moest, terwijl de werkelijkheid van Christus is.”* Men gebruikt deze tekst dus op een hele verkeerde manier om daarmee te “bewijzen”, dat de viering van Rosh Chodesh [nieuwemaan], de bijbelse feestdagen en uiteraard ook de Shabat en de spijswetten door het offer van Yeshua achterhaald en afgeschaft zouden zijn. De NBG-vertaling suggereert daarom ook evenals de meeste andere vertalingen, waaronder de nieuwe vertaling, dat de genoemde inzettingen **SLECHTS** een schaduw zouden zijn van hetgeen komen moest. In talrijke commentaren over dit gedeelte wordt zelfs beweerd dat de zogenaamde ceremoniële wetten met de komst van Christus hun betekenis zouden hebben verloren. Maar wat staat er in het Grieks? Daar wordt het woordje “slechts” (μοναχά of μόνον) helemaal niet gebruikt. Het door de vertalers toegevoegde woord “slechts” geeft derhalve bewust een negatieve lading aan de tekst! De Statenvertaling is op dit punt echter correct, door het woord “slechts” niet toe te voegen. Hier lezen wij aldus: *“Dat u dan niemand oordele in spijs of in drank, of in het stuk des feestdags, of der **nieuwemaan**, of der sabbatten; welke zijn een schaduw der toekomstige dingen, maar het lichaam is van Christus”*. Als wij dus het foutieve woordje “slechts” buiten beschouwing laten en de tekst zo lezen als Sha'ul het daadwerkelijk geschreven heeft, dan zien wij dat hij in zijn brief helemaal niet bedoeld heeft dat niemand de gelovige Kolossenzen zou mogen bekritisieren op het **niet** naleven van de nieuwemaansdagen, feestdagen en sabbatten, maar precies andersom: Sha'ul zegt hier, dat zij zich niets moeten aantrekken van de kritiek op het **wel** naleven daarvan en dat zij juist moeten vasthouden aan die dingen, omdat zij namelijk een voorafschaduw zijn van de toekomstige dingen. De werkelijkheid, ofwel Yeshua, is fysiek, dus lichamelijk weliswaar nu nog niet bij ons, maar wél zijn schaduw, de Tora! Het idee, dat een schaduw iets negatiefs is, komt uit het Griekse denken, dat Plato heeft onderwezen. Hij beschreef een grot waarin de mensen zitten, met hun gezicht naar de muur. Achter hen is de opening, maar zij zien hem niet. In de buitenlucht zijn er zaken die als schaduwen op de muur worden geprojecteerd. En deze mensen denken dan, dat die schaduwen de realiteit zijn. In dit soort Grieks denken, dat onze bijbelvertalers eeuwenlang heeft beïnvloed, bestaat derhalve het misverstand dat schaduwen waardeloze dingen zijn en dat je alleen maar hoeft om te keren om “het licht” te zien en daarom geeft men aan het woord “schaduw” in dit bijbelgedeelte ook een negatieve lading door de toevoeging van het woordje “slechts”. De Joodse, bijbelse denkwijze daarentegen is juist andersom. Daar ziet men een schaduw als iets heel positiefs, want er staat geschreven in de תְּהִלִּים Tehilim [Psalmen]: *“Adonai is uw Bewaarder, Adonai is uw schaduw aan uw rechterhand”* (121:5) en: *“Wie in de schuilplaats van de Allerhoogste is gezeten, vernacht in de schaduw van de Almachtige”* (91:1) en: *“Bij U schuilt mijn ziel; ja, in de schaduw van Uw vleugelen zal ik schuilen, totdat het onheil voorbij is”* (57:2) en: *“Want Gij zijt mij een hulp geweest, in de schaduw van Uw vleugelen jubel ik!”* (63:7) en: *“Hoe kostelijk is Uw goedertierenheid, o G'd; daarom schuilen de mensenkinderen in de schaduw Uwer vleugelen”*

(36:7) en: *“Bewaar mij als de appel van het oog, berg mij, in de schaduw van Uw vleugelen”* (17:8). Zowel TeNaCH (O.T.) alsook B’rit haChadasha (N.T.) leren ons dus, dat een schaduw onder de felle zon in het Midden-Oosten als een verademing en bescherming wordt gezien en dat de afschaduwing van wat er komen zal, ons door de Eeuwige is gegeven als iets zeer waardevols, een soort voorproefje. Zo is de Shabat een afschaduwing van het Duizendjarig Vrederijk. Door het vieren van de Shabat mogen we als het ware door een kier naar de troonzaal van de Eeuwige kijken. En nu komen we eigenlijk tot de kern van hetgeen de apostel Paulus in feite bedoelde met de geciteerde tekst. Aan de hand van de Griekse grondtekst kunnen wij constateren, dat de bewering dat de viering van Rosh Chodesh [nieuwemaan] volgens Kolossenzen 2:16-17 afgeschaft zou zijn, op gemanipuleerde vertaling berust door een woord toe te voegen dat in de Griekse grondtekst niet staat, alsook op het onachtzaam over een belangrijk woord heen lezen dat er wél staat: *“Laat dan niemand u blijven oordelen in zake eten en drinken of op **het stuk van** een feestdag, nieuwemaan of Shabat!”* Sha’ul [Paulus] zegt hier nadrukkelijk niet: *“Laat dan niemand u blijven oordelen in het **wel of niet** vieren of houden van een feestdag, nieuwemaan of Shabat”*, maar: *“op **het stuk van** een feestdag, nieuwemaan of Shabat!”* Maar wat wordt hier bedoeld met *“het stuk van”*? Wel, het Griekse woord dat hier met “stuk” wordt vertaald, is μερει merei, dat meer de betekenis heeft van “deel” of “gedeelte”:

”Μη ουν τις υμας κρινετω εν βρωσει η και εν ποσει η εν **μερει** εορτης η νεομηνιας η σαββατων
α εστιν σκια των μελλοντων το δε σωμα του χριστου.”

“Mē oun tis humas krinetō en brōsei ē kai en posei, ē en **merei** heortēs ē noumēnias ē sabbatōn
ha estin skia tōn mellontōn, to de sōma tou Christou.”

In de context kan men het ook vertalen met “inzake” of “met betrekking tot”, maar als we in diverse vertalingen lezen: “het stuk van”, dan betekent dit eigenlijk: “het gedeelte of de indeling van”. Sha’ul heeft het hier dus niet over het wel of niet vieren van een feestdag, nieuwemaan of Shabat, maar over de invulling daarvan. Het gaat er namelijk niet om hoe men bepaalde dingen doet, maar waarom men ze doet: zij moeten wijzen naar Yeshua haMashiach en Zijn Vader, die in de hemelen is! Wat we hierbij steeds in gedachte moeten houden is dat Sha’ul [Paulus] het hier heeft over menselijke inzettingen ofwel voorschriften en leringen van mensen. Zie hiervoor de tussenkop in de NBG-vertaling én vooral ook vers 22. In de Leidse Vertaling staat daar: *“Geboden en leringen van mensen zijn het!”* en volgens de Statenvertaling zijn ze *“ingevoerd naar de geboden en leringen der mensen.”* Sha’ul had het hier dus duidelijk niet over het doen van deze dingen op zich, maar over de manier waarop men ze doet. Het vieren van de nieuwemaan en de bijbelse feestdagen zijn namelijk géén menselijke inzettingen, en zeker niet de Shabat die deel uitmaakt van de Tien Woorden en evenmin de spijswetten. Het zijn g’ddelijke inzettingen, want de Eeuwige zelf heeft ons opgedragen om ze te doen! Sha’ul trok het bestaansrecht van Rosh Chodesh, de Shabat en de Mo’adim niet in twijfel, maar waarschuwde de gemeente veeleer voor de overdreven manier waarop deze door het farizeese jodendom werden en worden toegepast. Door de eeuwen heen hebben de rabbijnen allerlei wetten en regels opgesteld die weliswaar gezag opeisen, maar dikwijls in strijd zijn met de Tora en die zo vèrgaand waren, dat de Joden als het ware een juk werd opgelegd. Zijn kritiek sluit dus naadloos aan bij die van Yeshua. Dat hebben veel vertalers en uitleggers blijkbaar niet goed begrepen en gooien het kind met het badwater weg. De vertaling van “Het Boek” bezondigt zich echter aan een nog veel uitgesprokener anti-Tora houding dan andere vertalingen. Daar staat namelijk: *“Laat u dus door niemand bekritisieren over wat u eet of drinkt. En of u zich al of niet aan feestdagen en rustdagen moet houden. Dit soort dingen zijn immers maar tijdelijk. Zij zijn slechts een schaduw van toekomstige zaken. Maar ons lichaam behoort aan Christus toe”*. Hier wordt dus niet alleen gesteld, dat je mag eten en drinken wat je maar wilt, maar het staat je zelfs ook vrij of je nieuwemaansdagen, feestdagen en rustdagen überhaupt wilt houden of niet. Je mag het helemaal zelf weten! Dat is dus iets heel anders dan wat er in de oorspronkelijke Griekse grondtekst staat en wat Sha’ul [Paulus] bedoeld heeft. We moeten dus erg zorgvuldig omgaan met de keuze van de juiste bijbelvertaling om G’ds woord en Zijn bedoelingen goed te kunnen verstaan! Het mooiste is natuurlijk een woord-voor-woord vertaling. Als u de Engelse taal machtig bent, kan ik u daarvoor de Blue Letter Bible van harte aanbevelen, want daar maak ook ik vaak gebruik van: <http://www.blueletterbible.org/>. Wij zien dus dat we niet zomaar klakkeloos mogen uitgaan van een vertaling, die in feite ook slechts een

interpretatie is, maar we moeten altijd de grondtekst raadplegen. Velen hebben dat gedaan en zijn de Shabat en de feestdagen gaan vieren en nemen ook de spijswetten in acht, maar weten eigenlijk niet echt hoe ze met de nieuwemaansdag moeten omgaan. Men wil wel, maar weet vaak niet hoe. Vandaar deze bijbelstudie met een liturgie voor de huiselijke viering als bijlage.

Musaf-gebed voor Rosh Chodesh

Omdat het door de verwoesting van de tempel niet meer mogelijk is om de voorgeschreven offers te brengen en bovendien Yeshua de plaats van de offerdieren heeft ingenomen, dient het Musaf-gebed nu ter herinnering aan de Musaf-offers. Voor degenen die om welke reden dan ook niet in staat zijn om een synagoge te bezoeken, heb ik het Musaf-gebed voor Rosh Chodesh in de liturgie voor de huiselijke viering opgenomen evenals de overige liturgische gebeden. Met deze gebeden brengen wij de Eeuwige lofoffers in plaats van brandoffers gelijk geschreven staat: *"Wij bieden als offerstieren de belijdenis onzer lippen!"* (Hoshea [Hosea] 14:3).

Het aansteken van een kaars

Op Erev Rosh Chodesh steekt de vrouw des huizes een kaars aan, die naar het zwakke licht van de maan verwijst. B'reshit [Genesis] 1:18 laat zien dat Adonai de lichten in de hemel gesteld heeft om het licht van de duisternis te scheiden. De zon wordt gebruikt om Yeshua af te beelden, die in Mal'achi [Maleachi] 4:2 de *"Zon der gerechtigheid"* genoemd wordt, maar de maan vertegenwoordigt de gelovigen, want zoals de maan uit zichzelf geen lichtdrager is, maar slechts het licht van de zon weerkaatst, zo weerkaatsen ook de gelovigen slechts het licht van Yeshua, die van Zichzelf getuigd heeft dat Hij het Licht der wereld is (Yochanan [Johannes] 8:12) en aan ons de opdracht gegeven heeft om eveneens het licht der wereld te zijn (Matityahu [Mathéüs] 5:14). Het aansteken van een kaars vind ik dus een belangrijk symbool om Erev Rosh Chodesh mee te beginnen evenals men ook doet op Shabat en de feestdagen, maar voor de nieuwemaansviering gebruikt men niet de Shabat-kandelaars, maar een speciale ronde kandelaar die vanwege de vorm de maan symboliseert. Valt Rosh Chodesh op een Shabat, dan wordt deze kandelaar naast de beide andere gezet. Ik heb op het internet gelezen dat er zelfs gezinnen zijn waar meerdere kaarsen worden aangestoken en aan elkaar doorgegeven ter herinnering aan de vuren die in bijbelse tijden op de heuvels van Israël werden aangestoken om het nieuws door te geven dat de nieuwemaan begonnen was. Door al deze vuren ging het nieuws toen letterlijk *"als een lopend vuurtje"* door het land.

Het blazen op de Shofar

In sommige samenkomsten wordt ook de Shofar [ramshoorn] geblazen op Rosh Chodesh omdat men zich daarvoor beroept op Tehilim [Psalmen] 81:3, waar geschreven staat: *Tiq'u baChodesh shofar, baKese l'yom chagenu.* - *"Blaast de bazuin (in het Hebreeuws staat hier het woord Shofar) op de nieuwemaan, op vollemaan (dit klopt niet, want in het Hebreeuws staat hier het woord bakese hetgeen 'bedekt' betekent, dus: als de maan bedekt is), voor onze feestdag."* Ik heb het zelf weleens als gast meegemaakt, maar toch ben ik van mening dat het maandelijkse blazen van de Shofar niet juist is, omdat de ramshoorn voor zover ik weet slechts op één enkele Rosh Chodesh in het jaar geblazen mag worden, en dat is 1 Tishri, in verband met Rosh haShana. De toevoeging: *"voor onze feestdag"* in enkelvoud geeft eigenlijk al aan dat het niet elke maand gebeurde, want niet elke Rosh Chodesh valt op een feestdag en de nieuwemaansdag zelf wordt in de Tora ook niet als aparte feestdag beschouwt. Dus hoort de Shofar slechts met Rosh haShana geblazen te worden. Een andere tekst, die men vaak beschouwt als een opdracht om de Shofar elke Rosh Chodesh te blazen is B'mid'bar [Numeri] 10:10. Maar daar wordt niet gesproken over bazuinen, maar over trompetten en dat is heel iets anders. Daar staat het volgende: *"Ook op uw vreugdedagen, op uw feesten en op uw nieuwemaansdagen zult gij een stoot op de trompetten (in het Hebreeuws staat hier het woord chatzotz'rot) geven bij uw brandoffers en vredeoffers; zij zullen u dienen om u voor het aangezicht van uw G'd in gedachtenis te brengen; Ik ben de Eeuwige, uw G'd!"* U ziet het hier dus zelf dat met Rosh

Chodesh geen ramshoorns (Shofarim) geblazen werden, maar zilveren trompetten (Chatzotz'rot), en dat ook slechts door de Kohanim [priesters] en alleen maar bij de brandoffers en vredeoffers, die sinds het wegvalen van de tempel niet meer gebracht worden. Dus het blazen van de Shofar op Rosh Chodesh in de sjoel of thuis is niet schriftuurlijk en daarom nam ik het ook niet op in de liturgie.

Feestmaaltijd

Veel Joodse gezinnen (vooral in Amerika en Israël) sluiten de viering van Erev Rosh Chodesh af met een uitgebreide feestmaaltijd omdat er in TeNaCH duidelijke aanwijzingen zijn te vinden waaruit blijkt dat dit in bijbelse tijden reeds een vaste gewoonte was, want er staat geschreven: *“David antwoordde Y'honatan [Jonatan]: Zie, morgen is het de **nieuwemaan**, dan zou ik bij de koning aan de maaltijd moeten deelnemen. Indien gij mij verlof geeft, houd ik mij in het veld verborgen tot overmorgen-avond. Daarop zeide Y'honatan tot hem: Morgen is het de **nieuwemaan**; dan zult gij gemist worden, want uw plaats zal ledig blijven. Daarna verborg David zich in het veld. Toen de **nieuwemaan** was aangebroken, zette de koning zich aan de dis om te eten, maar de plaats van David bleef ledig”* (שְׁמוּאֵל א' Sh'mu'el alef [1 Samuël] 20:5, 18, 24 en 25). In Nederland kent men deze gewoonte nauwelijks en u staat er vrij in om dit wel of niet te doen, maar zoals dit ook met de Shabat het geval is verleent het wel een feestelijk karakter aan deze avond, die de overgang vormt van het oude naar het nieuwe. In elk geval horen sowieso Qidush en Motzi Lechem bij de viering, omdat het een bijbels gebruik is dat elke overgang van het oude naar het nieuwe gezegend wordt met wijn en brood, zoals ook bij een bruiloft of de inzegening van een nieuw huis. In tegenstelling tot de Shabat is het challebrood echter met Rosh Chodesh niet langwerpig, maar rond, want ook de maan is rond. In huiselijke kring staan daarom bij voorkeur allerlei ronde gerechten op tafel zoals knoedels en gehaktballen alsook ronde fruit. Rond is ook het symbool van de voortdurende kringloop van maanden, jaren en seizoenen. Daar willen wij op Erev Rosh Chodesh even bij stilstaan in de blijde verwachting van de spoedige komst van onze Mashiach Yeshua en daarom wil ik deze studie over de nieuwemaansviering beëindigen met de herhaling van deze heerlijke belofte: *“Want zoals de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, die Ik maken zal, voor Mijn aangezicht zullen blijven bestaan, luidt het woord van Adonai, zo zal uw nageslacht en uw naam blijven bestaan. En het zal geschieden van **nieuwemaan** tot **nieuwemaan** en van Shabat tot Shabat, dat al wat leeft zal komen om zich voor Mijn aangezicht neer te buigen, zegt de Eeuwige!”* (ישעייהו Yeshayahu [Jesaja] 66:22-23).

Werner Stauder

Liturgie voor het NIEUWEMAANSFEEST - EREV ROSH CHODESH ערב ראש חודש

1. מצווה Mitz'va - Bijbelse opdracht

ובראשי חודשיכם תקריבו עולה ליי:
והיה מדי חודש בחודשו ומדי שבת בשבתו
יבוא כל־בשר להשתחוות לפני אמר יי:

Uv'Roshei Chod'sheichem taq'rivu ola laAdonai!
V'haya midei Chodesh b'Chod'sho umidei Shabat b'Shabato
yavo kol-basar l'hish'tachot l'fanei amar Adonai!

Bij het begin uwer maanden zult gij de Eeuwige een brandoffer brengen. En het zal geschieden van nieuwe maan tot nieuwe maan en van Shabat tot Shabat, dat al wat leeft zal komen om zich voor Mijn aangezicht neer te buigen, zegt de Eeuwige!

במדבר B'mid'bar [Numeri] 28:11 en ישעיהו Yeshayahu [Jesaja] 66:23

Omdat het door de verwoesting van de tempel niet meer mogelijk is om de voorgeschreven offers te brengen en bovendien Yeshua de plaats van de offerdieren heeft ingenomen, dient het Musaf-gebed ter herinnering aan de Musaf-offers. Voor degenen die om welke reden dan ook niet in staat zijn om een synagoge te bezoeken, heb ik het Musaf-gebed voor Rosh Chodesh in de liturgie voor de huiselijke viering opgenomen evenals de overige liturgische gebeden. Met deze gebeden brengen wij lofoffers in plaats van brandoffers gelijk geschreven staat: "Wij bieden als offerstieren de belijdenis onzer lippen!" הושע Hoshea [Hosea] 14:3

2. הדלקת נר Had'laqat ner - Het aansteken van de kaars

Op Erev Rosh Chodesh steekt de vrouw des huizes een kaars aan, die naar het zwakke licht van de maan verwijst, en zegt daarna de volgende ברכה B'racha [zegenspreuk]:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו
בדמו של ישוע וציונו להיות אור לגוים:

Baruch Ata, Adonai, Eloheinu, Melech haOlam, asher qid'shanu b'damo shel Yeshua, v'tzivanu l'hiyot or l'goyim.

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal, die ons heeft geheiligd door het bloed van Yeshua en die ons heeft opgedragen een licht voor de wereld te zijn.

לְבָרִים Ivrim [Hebreeën] 10:10 en מתתיהו Matityahu [Mathéüs] 5:14-16

3. יהי רצון Y'hi ratzon - Moge het Uw wil zijn

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו
שתחדש עלינו את־החדש הזה לטובה ולברכה אמן:

Y'hi ratzon mil'faneicha, Adonai Eloheinu v'Elohei avoteinu,
Shet'chadesh aleinu et haChodesh haze l'tova v'liv'racha, amen!

*Moge het Uw wil zijn, Eeuwige, onze G'd en G'd van onze voorouders,
dat U voor ons deze maand tot een nieuwe periode van geluk en zegen maakt, amen!*

4. שמע קריאת Sh'ma - De geloofsbelijdenis

Men zegt staande שמע קריאת Q'riyat Sh'ma met het gezicht naar Jeruzalem:

שמע ישראל יי אלהינו יי אחד:
ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

Sh'ma Yisra'el: Adonai Eloheinu, Adonai Echad!
Baruch Shem k'vod Mal'chuto l'olam va'ed!

Hoor Israël: de Eeuwige is onze G'd, de Eeuwige is EEN!

Geprezen zij de Naam van Zijn Koninklijke Majesteit, voor in alle eeuwigheid!

יומא 6:2 Devarim [Deuteronomium] 6:4 דברים

ואהבת את יי אלהיך
בכל-לבבך ובכל-נפשך ובכל-מאורך:
והיו הדברים האלה
אשר אנוכי מצוך היום על-לבבך:
ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך בביתך
ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך:
וקשרתם לאות על-ידיך
והיו לטוטפות בין עיניך:
וכתבתם על-מזוזות ביתך ובשעריך:

V'ahav'ta et Adonai Eloheicha

b'chol l'vav'cha uv'chol naf'sh'cha uv'chol m'odecha.

V'hayu haD'varim haEle,

asher anochi m'tzav'cha haYom, al l'vavecha.

V'Shinan'tam l'vaneicha, v'dibar'ta bam, b'shiv't'cha b'veitecha,

uv'lech't'cha baDerech uv'shoch'b'cha uv'qumecha.

Uq'shar'tam l'ot al-yadeicha, v'hayu l'totafot bein einecha.

Uch'tav'tam al-mezuzot beitecha uvish'areicha.

Gij zult de Eeuwige, uw G'd, liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw kracht. Wat ik u heden gebied, zal in uw hart zijn, gij zult het uw kinderen inprenten en daarover spreken, wanneer gij in uw huis zit, wanneer gij onderweg zijt, wanneer gij nederligt en wanneer gij opstaat. Gij zult het ook tot een teken op uw hand binden en het zal u een voorhoofdsband tussen uw ogen zijn, en gij zult ze schrijven op de deurposten van uw huis en aan uw poorten.

D'varim [Deuteronomium] 6:4-9 דברים

Met een voortdurende liefde houdt U van Uw volk, het huis Israël, en de gelovigen uit de volken. U hebt ons de Tora, Uw geboden, wetten en inzettingen geleerd. Daarom, Eeuwige, onze G'd, willen we als we gaan slapen en als we opstaan Uw wetten bespreken. Wij willen blij zijn met de woorden van Uw Tora en Uw blijde boodschap, voortdurend en altijd. Want zij zijn ons leven en wij willen daar dag en nacht over

nadenken. Onttrek ons nooit Uw liefde. Gezegend zijt Gij, Eeuwige, die van Zijn volk Israël en de gelovigen uit de volken houdt.

5. יעלה ויבא Ya'ale v'yavo - Het kome naar boven

אלהינו ואלהי אבותינו:
 יעלה ויבוא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד
 ויזכר זכרוננו ופקדוננו וזכרון אבותינו
 וזכרון ישוע המשיח בן דוד עבדך
 וזכרון ירושלים עיר קדשך וזכרון כל עמך בית ישראל
 לפניך לפליטה ולטובה לחן ולחסד ולרחמים
 לחיים ולשלום ביום ראש חודש הזה:
 זוכרנו יי אלהינו בו לטובה ופוקדנו בו לברכה והושיענו
 בו לחיים: ובדבר ישועה ורחמים חוס וחנו ורחם עלינו
 והושיענו כי אליך עינינו כי אל מלך חנון ורחום אתה:
 ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים:

Eloheinu v'Elohei Avoteinu!

Ya'ale, v'yavo, v'yagi'a, v'yera'e, v'yeratze, v'yishama, v'yipaqed,
 v'yizacher zich'ronenu ufiq'donenu, v'zich'ron Avoteinu,
 v'zich'ron Yeshua haMashiach Ben David Av'decha,
 v'zich'ron Yerushalayim ir qod'shecha, v'zich'ron kol am'cha beit Yisra'el
 l'faneicha lif'leita l'tova, l'chen ul'chesed ul'rachamim,
 l'chayim ul'shalom b'yom Rosh Chodesh haze.
 Zoch'renu Adonai Eloheinu bo l'tova, ufoq'denu vo liv'racha, v'hoshi'enu
 vo l'chayim. Uvid'var Yeshu'a v'rachamim chus v'chanenu v'rachem aleinu
 v'hoshi'enu, ki eleicha eineinu ki El Melech chanun v'rachum Ata!
 V'techezena eineinu b'shuv'cha l'Tziyon b'rachamim.

Onze G'd en G'd van onze voorouders! Moge tot U opstijgen, U bereiken, door U worden gezien en welwillend gehoord, Uw aandacht krijgen en moge U voor ogen staan de gedachte en de herinnering aan ons en de zorg voor ons, de gedachte en de herinnering aan onze voorouders, de gedachte aan Yeshua haMashiach, de Zoon van David, Uw dienaar, de herinnering aan Jeruzalem, Uw heilige stad en de herinnering aan heel Uw volk, het huis van Israël tot behoud, geluk, genade, liefde en ontferming, tot leven en vrede op deze dag van het Nieuwemaansfeest. Gedenk ons op deze dag, Eeuwige, onze G'd, ten goede, zegen ons daarop met Uw zorg en help ons daarop in leven te blijven. Spaar ons op grond van Uw belofte van hulp en barmhartigheid, wees genadig, ontferm U over ons en help ons, want op U zijn onze ogen gericht omdat U een genadige en barmhartige G'd en Koning bent! Mogen onze ogen het aanschouwen dat U in ontferming naar Sion terugkeert!

ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון:

Baruch Ata Adonai, haMach'zir Sh'chinato l'Tziyon!

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, die Zijn Shechina weer naar Sion terugbrengt!

6. ראש חודש Musaf Tefilat musaf l'Rosh Chodesh - Musafgebed voor Nieuwemaan

אדוני שפתי תפתח ופי יגיד תהילתך:
אתה גדול אתה גדול ואגילה בישועתך:
אדוני שפתי תפתח ופי יגיד את שם ישוע:
עמנואל עמנואל השם ישוע המשיח:

Adonai s'fatai tif'tach ufi yagid t'hilatecha!
Ata gadol, Ata gadol v'agila bishuatecha!
Adonai s'fatai tif'tach ufi yagid et Shem Yeshua:
Imanu'el, Imanu'el haShem Yeshua haMashiach !

*Adonai, open mijn lippen en mijn mond zal de lof over U verkondigen!
U bent groot en ik verheug mij in Uw redding!
Adonai, open mijn lippen en mijn mond zal de naam van Yeshua verkondigen:
Immanuël is de naam van Yeshua haMashiach!*

Naar Tehilim [Psalmen] 51:17

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו
אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב
האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים
וקנה הכל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם
למען שמו באהבה משיח ישוע:

Baruch Ata Adonai, Eloheinu, v'Elohei Avoteinu,
Elohei Av'raham, Elohei Yitz'chaq, v'Elohei Ya'aqov,
haEl haGadol haGibor v'haNora, El El'yon, gomel chasadim tovim
veqone hakol v'zocher chas'dei avot u'mevi Go'el liv'nei v'neihem,
l'ma'an Shemo b'Ahava: Mashiach Yeshua!

*Geprezen zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, en G'd van onze voorouders,
G'd van Av'raham, G'd van Yitz'chaq en G'd van Ya'aqov,
grote, machtige en ontzagwekkende G'd, hoogste G'd, die liefdevolle weldaden bewijst,
Bezitter van het heelal, Gij die de deugden van onze voorouders in herinnering houdt
en hun kindskinderen ter wille van Uw naam met liefde een Verlosser brengt:
Mashiach Yeshua!*

מלך עוזר ומושיע ומגן: ברוך אתה יי מגן אברהם:

Melech, Ozer uMoshi'a uMagen! Baruch Ata Adonai, Magen Av'raham!

*Koning, Helper, Redder en Beschermmer!
Geprezen zijt Gij, Eeuwige, Schild van Avraham!*

אתה גבור לעולם אדוני מחיה מתים אתה רב להושיע:

Ata gibor l'olam, Adonai m'chaye metim Ata rav l'hoshi'a!

U bent te allen tijde machtig, Adonai, U brengt doden weer tot leven, geweldig om te helpen!

Tussen Rosh Chodesh Chesh'van en Rosh Chodesh Nisan zegt men:

משיב הרוח ומוריד הגשם:

Meshiv haRuach umorid haGeschem!

U laat de wind waaien en U laat het regenen!

מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים סומך נופלים
ורופא חולים ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישני עפר:

M'chal'kel chayim b'chesed m'chaye metim b'rachamim rabim somech
nof'lim v'rofe cholim umatir asurim um'qayem emunato lishenei afar!

U zorgt met liefde voor de levenden, brengt met grote barmhartigheid doden weer tot leven, steunt die vallen, geneest zieken, bevrijdt gevangenen en blijft trouw aan hen die in het stof slapen!

מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך
ממית ומחיה ומצמיח ישועה:

Mi chamocha Ba'al G'vurot, umi dome lach, Melech,
memit um'chaye umatz'miach Yeshu'a?

*Wie is als U, Adonai, over de krachten, wie is U gelijk, Koning,
die laat sterven en weer tot leven brengt, en die redding doet ontspruiten?*

ונאמן אתה להחיות מתים: ברוך אתה יי מחיה המתים:

V'ne'eman Ata l'hachayot metim! Baruch Ata Adonai, m'chaye haMetim!

*U bent trouw aan Uw belofte, doden weer tot leven te brengen!
Geprezen zijt Gij, Eeuwige, die doden weer tot leven brengt!*

אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל-יום יהללוך:
ברוך אתה יי האל הקדוש:

Ata qadosh v'Shimcha qadosh uQ'doshim b'chol-yom y'halelucha!
Baruch Ata Adonai, haEl haQadosh!

*U bent heilig en Uw naam is heilig, en heiligen prijzen U elke dag!
Geprezen zijt Gij, Eeuwige, heilige G'd!*

נקדש את שמך בעולם כשם שמקדישים אותו בשמי מרום
ככתוב על יד נביאך: וקרא זה אל-זה ואמר
קדוש קדוש קדוש יי צבאות: מלוא כל-הארץ כבודו:
לעומתם ברוך יאמרו: ברוך כבוד יי ממקומו:

ובדברי קודשך כתוב לאמור ימלוך יי
לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה:
לדור ודור נגיד גודלך ולנצח נצחים קדושתך נקדיש
ושיבחך אלהינו מפינו לא ימוש לעולם ועד
כי אל מלך גדול וקדוש אתה:

N'qadesh et Shimcha baOlam, k'Shem shemaq'dishim oto biSh'mei
marom, kakatuv, al yad N'vi'echa: V'qara ze el ze, v'amar:
Qadosh! Qadosh! Qadosh! Adonai Tz'va'ot! M'lo chol haAretz k'vodo!
L'umatam baruch yomeru: Baruch K'vod Adonai mim'qomo!
Uv'div'rei qod'sh'cha katuv lemor:
Yim'loch Adonai l'olam, Elohayich Tziyon l'Dor vaDor, haleluya!
L'Dor vaDor nagid god'lech, ul'netzach netzachim q'dushat'cha naq'dish,
v'shiv'chacha Eloheinu miPinu lo yamush l'olam vaEd,
ki El Melech gadol v'qadosh Ata!

Wij willen de heiligheid van Uw Naam in de wereld verkondigen evenals men dit doet in de hogere sferen, zoals dit door Uw profeet beschreven is: De een roept het de ander toe en zegt: Heilig, heilig, heilig is de Eeuwige Tz'va'ot, heel de aarde is vol van Zijn Majesteit!

ישעיהו Yeshayahu [Jesaja] 6:3

Elkaar beantwoordend zeggen ze: Geprezen! Geprezen de Majesteit van de Eeuwige van de plaats waar Hij is!

יעזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 3:12

En in Uw heilige geschriften staat het geschreven: De Eeuwige regeert voor altijd, uw G'd, Tziyon, in alle geslachten. Halleluja!

תהלים Tehilim [Psalmen] 146:10

In alle geslachten verkondigen wij Uw grootheid en in alle eeuwigheid getuigen wij van Uw heiligheid en de hulde voor U, onze G'd, zal nooit en te nimmer uit onze mond wijken, want U, onze G'd en Koning, bent groot en heilig!

ברוך אתה יי האל הקדוש:

Baruch Ata Adonai, haEl haQadosh!

Geprezen zijt Gij, Eeuwige, heilige G'd!

U hebt Uw volk Nieuwemaansdagen gegeven, een tijdstip van verzoening voor al hun generaties, toen zij voor U brandoffers brachten met de verwachting dat ze aanvaard zouden worden en bokken als zondoffers om voor hen verzoening te krijgen. Het Musaf-offer voor de Nieuwemaansdag hebben zij met liefde voor U bereid en gebracht, volgens het door U gewilde gebod, zoals U het voor ons in Uw Tora hebt geschreven door middel van Uw dienaar Moshe op bevel van Uw Majesteit, zoals er gezegd is: "En op uw Nieuwemaansdagen zult gij een brandoffer brengen voor de Eeuwige."

במדבר B'mid'bar [Numeri] 28:11

Doch door die offeranden werden de zonden slechts in gedachtenis gebracht, maar het is onmogelijk, dat het bloed van stieren of bokken zonden zou wegnemen.

לוי'יק Iv'rim [Hebreeën] 10:3-4

Daarom zijn wij krachtens Uw wil eens voor altijd geheiligd door het offer van het lichaam van Yeshua haMashiach. Want door één offerande heeft Hij voor altijd hen volmaakt, die geheiligd worden.

עברים Iv'rim [Hebreeën] 10:10 en 14

Daarvan heeft ook Yochanan getuigd toen hij van Yeshua gezegd heeft: "Zie, het Lam G'ds, dat de zonde der wereld wegneemt!"

יוחנן Yochanan [Johannes] 1:29

En zoals het de mensen beschikt is, eenmaal te sterven en daarna het oordeel, zo zal ook de Mashiach, nadat Hij Zich eenmaal geofferd heeft om veler zonden op Zich te nemen, ten tweeden male zonder zonde aanschouwd worden door hen, die Hem tot hun heil verwachten.

עברים Iv'rim [Hebreeën] 9:27-28

Wij, die Hem tot ons heil verwachten, weten dat dit eens zal geschieden als er bij de nieuwe maan van de maand Tishri op de Shofar geblazen zal worden gelijk geschreven staat: "Blaast op de Shofar bij de nieuwe maan, als hij bedekt is, op onze feestdag!"

תהלים Tehilim [Psalmen] 146:10

Want de Eeuwige zelf zal op een teken, bij het roepen van een aartsengel en bij het geklank ener Shofar G'ds, nederdalen van de hemel, en zij, die in de Mashiach gestorven zijn, zullen het eerst opstaan, daarna zullen wij, levenden, die achter bleven, samen met hen op de wolken in een oogwenk weggevoerd worden, de Eeuwige tegemoet in de lucht, en zó zullen wij altijd met de Eeuwige wezen!

תסלוניקים א Tesaloniqim alef [1 Tessalonicenzen] 4:16

En dan zal het teken van Ben haAdam verschijnen aan de hemel en dan zullen alle stammen der aarde zich op de borst slaan en zij zullen de Zoon des mensen zien komen op de wolken des hemels, met grote macht en heerlijkheid! En Hij zal Zijn engelen uitzenden met luid shofargeschal en zij zullen Zijn uitverkorenen verzamelen uit de vier windstreken, van het ene uiterste der hemelen tot het andere!

מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 24:30-31

ולירושלים עירך ברחמים תשוב ותשכון בתוכה
 כאשר דיברת: ובנה אותה בקרוב בימינו בנין עולם
 וכסא דוד עבדך מהרה לתוכה תכין:
 ברוך אתה יי בונה ירושלים:

V'liYerushalayim ircha, b'rachamim tashuv, v'tish'kon b'tocha ka'asher dibar'ta! Uvne ota b'qarov b'yameinu bin'yan olam, v'chise David Av'decha m'hera l'tocha tachin. Baruch Ata Adonai, Bone Yerushalayim!

Keer in ontferming terug naar Uw stad Jeruzalem en wil daarbinnen weer steeds aanwezig zijn, zoals U het beloofd hebt.

Bouw haar binnenkort weer op als een bouwwerk dat eeuwig stand houdt en wil daar dan de troon van David weer spoedig vestigen.

Geprezen zijt Gij, Eeuwige, Herbouwer van Jeruzalem!

את־צמח דוד עבדך מהרה תצמיח
 וקרנו תרום בישועתך כי לישועתך קוינו כל־היום:
 ברוך אתה יי מצמיח קרן ישועה:

Et tzemach David Av'decha m'hera tatz'miach, v'qarno tarum bishuatecha, ki lishuat'cha qivinu chol haYom. Baruch Ata Adonai, matz'miach qeren Yeshu'a!

*Laat Hem die uit Uw dienaar David voortkomt spoedig verschijnen! Moge Zijn stralende kracht door Uw hulp weer opkomen, want op Uw hulp hopen wij iedere dag.
Geprezen zijt Gij, Eeuwige, die de stralende hulp laat ontluiken!*

Onze G'd en G'd van onze voorouders! Maak deze maand voor ons tot een nieuwe periode van geluk en zegen, van blijdschap en vreugde, van hulp en troost, van levensonderhoud en verzorging, van leven en vrede, van kwijtschelding van overtreding, vergiffenis van zonde, want op Uw volk Israël heeft U uit alle volken Uw keus bepaald en aan hen heeft U de voorschriften voor de Nieuwemaansdagen gegeven.

ברוך אתה יי מקדש ישראל וראשי חודשים:

Baruch Ata Adonai meqadesh Yisra'el v'Rashei Chodashim!

Geprezen zijt Gij, Eeuwige, die Israël en de Nieuwemaansdagen heiligt!

Aanvaard welwillend, Eeuwige, onze G'd, Uw volk Israël en de gelovigen uit de volken en hun gebed. Wil hun gebed met liefde aanvaarden en laat de gehoorzaamheid van Uw volk Israël en die van de takken die als wilde loten geënt zijn op de Edele Olijfbom steeds een genoegen voor U zijn en mogen onze ogen het aanschouwen dat U naar Tziyon terugkeert in grote macht en heerlijkheid!

ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון:

Baruch Ata Adonai, haMach'zir Sh'chinato l'Tziyon!

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, die Zijn heerlijkheid weer naar Tziyon terugbrengt!

7. ברכת כוהנים Birkat Kohanim - de priesterzegen

Nu wordt met uitgespreide handen de zegen over alle aanwezigen uitgesproken.

אלהינו ואלהי אבותינו: ברכנו בברכה המשולשת בתורה
הכתובה על ידי משה עבדך האמורה מפי אהרן
ובניו כוהנים עם קדושך כאמור:

Eloheinu v'Elohei Avoteinu, bar'chenu baB'racha haMeshuleshet baTora,
haK'tuva al y'dei Moshe Av'decha, haAmura miPi Aharon uVanav,
Kohanim Am q'doshecha ka'amur:

Onze G'd en G'd van onze voorouders, zegen ons met de in drie zinnen vermelde zegen in Uw Tora, geschreven door Uw dienaar Moshe, uitgesproken door Aharon en zijn zonen, de priesters, het U gewijde volk, zoals het geschreven staat:

יברכך יי וישמרך:
יאר יי פניו אליך ויחנך:
ישא יי פניו אליך וישם לך שלום:
בשם ישוע משיחנו אמן:

Y'varechecha Adonai v'Yish'm'recha.

Ya'er Adonai panav eleicha vichuneka.

Yisa Adonai panav eleicha v'Yasem l'cha Shalom.
B'Shem Yeshua M'shichenu, amen!

De Eeuwige zegene u en Hij behoede u.

De Eeuwige doe Zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig.

De Eeuwige verheffe Zijn aangezicht over u en geve u vrede.

In de naam van Yeshua, onze Messias, amen!

במדבר Bamidbar [Numeri] 6:24

8. שים שלום Sim Shalom - Sticht vrede

שים שלום טובה וברכה חן וחסד ורחמים עלינו ועל
כל־ישראל עמך: ברכנו אבינו כולנו כאחד באור פניך
כי באור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים ואהבת חסד
וצדקה וברכה ורחמים וחיים ושלום וטוב בעיניך
לברך את־עמך ישראל בכל־עת ובכל־שעה בשלומך:

Sim Shalom Tova uV'racha, Chen vaChesed v'Rachamim, aleinu v'al kol
Yisrael Am'cha. Bar'chenu Avinu, kulanu k'echad, b'Or paneicha, ki b'Or
panecha natata lanu, Adonai Eloheinu, Torat Chayim v'Ahavat Chesed,
utz'daqa uV'racha v'Rachamim, v'Chayim v'Shalom, v'Tov b'eineicha
l'varech et Am'cha Yisra'el b'chol et uv'chol Sha'a biSh'lomecha.

Sticht vrede, geef geluk, zegen, genade, liefde en barmhartigheid voor ons en heel Uw volk Israël. Zegen ons, Vader, ons allen tezamen met het licht van Uw genegenheid, want door het licht van Uw genegenheid heeft U, Eeuwige, onze G'd, ons gegeven een levensleer en de liefde tot opofferings-gezindheid en deugdzaamheid, zegen en barmhartigheid, leven en vrede. Moge het goed zijn in Uw ogen Uw volk Israël te zegenen, in elke tijd en op welk uur ook, met Uw vrede!

ברוך אתה יי המברך את־עמו ישראל בשלום:

Baruch Ata Adonai, haM'varech et Amo Yisra'el baShalom!

Geprezen zijt Gij, Eeuwige, die Zijn volk Israël zegent met vrede!

Mijn G'd, behoed mijn tong voor kwaadspreken, mijn lippen voor het spreken van bedrog. Laat mij stil zijn tegenover allen die mij vloeken, laat mij als stof zijn voor wat van dien aard ook. Stel mijn hart open voor Uw Tora en laat mij ernaar streven Uw geboden op te volgen. Verijdel snel het plan van allen die iets kwaads tegen mij in de zin hebben en vernietig wat ze in gedachten hadden. Doe het om Uw Naam, doe het om Uw sterke macht, doe het om Uw heiligheid, doe het om Uw Tora, opdat Uw lievelingen bevrijd worden, help met Uw rechter hand en verhoor mij! Mogen de woorden van mijn mond en de overleggingen van mijn hart U welgevallig zijn, o Eeuwige, mijn Rots en mijn Verlosser! Die vrede sticht in Zijn hoge sferen moge ook vrede brengen voor ons en voor heel Israël, zegt hierop: Amen!

9. Se'udat Rosh Chodesh - Nieuwemaans-feestmaal

Veel Joodse gezinnen (vooral in Amerika en Israël) sluiten de viering van Erev Rosh Chodesh af met een uitgebreide feestmaaltijd omdat er in TeNaCH duidelijke aanwijzingen zijn te vinden waaruit blijkt dat dit in bijbelse tijden reeds een vaste gewoonte was, want er staat geschreven: "David antwoordde Y'honatan [Jonatan]: Zie, morgen is het de nieuwe maan, dan zou ik bij de koning aan de maaltijd moeten deelnemen. Indien gij mij verlof geeft, houd ik mij in

het veld verborgen tot overmorgen-avond. Daarop zeide Y'honatan tot hem: Morgen is het de nieuwe maan; dan zult gij gemist worden, want uw plaats zal ledig blijven. Daarna verborg David zich in het veld. Toen de nieuwe maan was aangebroken, zette de koning zich aan de dis om te eten, maar de plaats van David bleef ledig" (1 Sam. 20:5, 18, 24 en 25). In Nederland kent men deze gewoonte nauwelijks en u staat er vrij in om dit wel of niet te doen, maar zoals dit ook met de Shabat het geval is verleent het wel een feestelijk karakter aan van deze avond, die de overgang vormt van het oude naar het nieuwe. In tegenstelling tot de Shabat is het challebrood echter met Rosh Chodesh niet langwerpig, maar rond, want ook de maan is rond. In huiselijke kring staan daarom bij voorkeur allerlei ronde gerechten op tafel zoals knoedels en gehaktballen alsook ronde fruit. Rond is ook het symbool van de voortdurende kringloop van maanden, jaren en seizoenen. Daar willen wij op Erev Rosh Chodesh even bij stilstaan. Evenals met Shabat en de feestdagen gaat aan het feestmaal het zegenen van wijn en brood vooraf.

10. קידוש Qidush - Zegen over de wijn

והיה מדי חודש בחודשו ושש לבכם ועצמותיכם
כדשא תפרחנה:

V'haya midei chodesh b'chod'sho v'sas lib'chem v'atz'moteichem
kadeshe tif'rach'na!

*En het zal geschieden van nieuwe maan tot nieuwe maan en uw hart zal zich verblijden
en uw gebeente zal gedijen als het jonge groen!*

naar ישעיהו ישיעיהו Yeshayahu [Jesaja] 66:23 en 14

נברך את עין החיים מצמיחת פרי הגפן ונקדש את
ראש החודש באריגת פתילי חיינו לתוך מסכת הדורות:

N'varech et ein haChayim matz'michat p'ri haGafen un'qadesh et
Rosh haChodesh ba'arigat p'tilei chayeinu l'toch masechet haDorot.

*Laat ons de Bron des levens zegenen, die de vrucht van de wijnstok doet rijpen, en het
Nieuwmaansfeest heiligen, nieuwe draden wevende in het tapijtwerk der traditie.*

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן
וזוכרנו לטובה ביום ראש החודש הזה: אמן:

Baruch Ata Adonai, Eloheinu, Melech haOlam, bore p'ri haGafen
v'zoch'renu l'tova b'Yom Rosh haChodesh haze, amen!

*Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal,
Gij die de vrucht van de wijnstok hebt geschapen!
Gedenk ons ten goede op deze Nieuwemaansdag, amen!*

ברוך אתה יי מחדש החודשים אמן:

Baruch Ata Adonai, m'chadesh haChodashim, amen!

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, die de maanden vernieuwt, amen!

11. מוצי לחם Motzi Lechem - Zegen over het brood

De heer des huizes houdt het brood omhoog en spreekt de B'racha uit:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם
המוציא לחם מן הארץ וציונו להיות מלח הארץ אמן:

Baruch Ata, Adonai, Eloheinu, Melech haOlam,
haMotzi lechem min haAretz, v'tzivanu l'hiyot melach haAretz, amen!

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal,
die het brood uit de aarde voortbrengt

תהלים Tehilim [Psalmen] 104:14

en die ons heeft opgedragen, het zout der aarde te zijn, amen!

מתתיהו Matityahu [Mathéüs] 5:13, Marcus 9:49-50, Lucas 14:34-35

12. ברכת המזון Birkat haMazon - Tafelgebed

Dank te zeggen voor het eten stamt uit zeer oude tijden en berust op het Torawoord: "Gij zult eten en verzadigd worden, en als je dan naar genoeg gegeten hebt, dank dan de Eeuwige, uw G'd, voor het goede land dat Hij u gegeven heeft" (דברים D'varim [Deuteronomium] 8:10).

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם
הזן את העולם כולו בטובו בחן בחסד וברחמים:
הוא נותן לחם לכל־בשר כי לעולם חסדו:
ובטובו הגדול תמיד לא חסר־לנו
ואל יחסר־לנו מזון לעולם ועד בעבור שמו הגדול
כי הוא זן ומפרנס לכל ומטיב לכל ומכין מזון
לכל־בריותיו אשר ברא:

Baruch Ata Adonai, Eloheinu Melech haOlam,
hazan et-haOlam kulo, b'tuvo b'chen b'chesed uv'rach'amim.
Hu noten lechem l'chol-basar, ki l'olam chas'do.
Uv'tuvo haGadol tamid lo chasar-lanu,
v'al yech'sar-lanu mazon l'olam va'ed, ba'avur sh'mo haGadol,
ki Hu zan um'far'nes lakol, umetiv lakol, umechin mazon
l'chol-b'riyotav asher bara.

Gezegend zijt gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal, die de hele wereld door Uw goedheid, welwillendheid en ontfermende liefde van voedsel voorziet.

U geeft aan ieder wezen voedsel, want onbepert is Uw liefde!

Door Uw grote goedheid hebben wij nooit gebrek geleden; moge er voor ons nooit en te nimmer gebrek aan voedsel zijn, omwille van Uw grote Naam!

Gij zijt het immers die allen voedsel en levensonderhoud verschaft, die allen goed doet en voor al Uw schepselen die U geschapen hebt, de voeding verzorgt!

ברוך אתה יי הזן את־הכל:

Baruch Ata Adonai, hazan et-haKol!

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, die allen van voedsel voorziet!

חודש טוב

Chodesh tov!
Een goede maand!